

ANALIZA IMPACTULUI

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

(în domeniul controlului de stat asupra activității de întreprinzător)

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (în domeniul controlului de stat asupra activității de întreprinzător)
Data:	Septembrie 2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Subdiviziunea:	Secția politici de reglementare a mediului de afaceri
Persoana responsabilă și datele de contact:	Iliș Cezar, 022 250 635, cezar.ilias@mded.gov.md Chiper Valentina, 250-616, valentina.chiper@me.gov.md.

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) *Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate*

1. Costuri și povară administrativă nejustificată pentru agenții economici urmare, în mare parte, a deficiențelor din sistemul de control de stat asupra activității de întreprinzător.
2. Blocaje în procesul de control de stat ca urmare a unor prevederi deficiente în cadrul legislativ, ceea ce duce la neeficiența organelor de control, eschivarea agenților economici de rea credință de la răspundere și de la procesul de control și ca urmare sporirea concurenței neloiale.
3. Abordări discreționare a cadrului normativ în domeniul controlului de stat a activității de întreprinzător din partea organelor de control, dar și persoanelor controlate.

În urma expertizei tematice efectuată în dialog cu reprezentanții mediului de afaceri și organele de control de stat a fost identificat un șir de disfuncționalități sistemice și discordanțe în implementarea principiilor și rigorilor impuse de lege, în privința justificării cerințelor și aspectelor supuse controlului dar și a modului de planificare, desfășurare și încheiere a controlului de stat. În pofida reformelor cadrului normativ și instituțional din ultimii zece ani, s-a constatat că nu au fost implementate corespunzător sau nici nu au fost dezvoltate în genere o serie de mecanisme și elemente importante pentru întregul sistem de control, dar și în raport cu activitatea fiecărui organ în parte, ceea ce face ca obiectivele reformelor să nu fie atinse. Astfel nu se asigură un nivel înalt de eficiență și eficacitate a organelor de control deopotrivă cu scăderea poverii administrative asupra persoanelor controlate și diminuarea cazurilor de abuz și corupție. În mare parte datorită analizei defectuoase a riscurilor, procesului disfuncțional de gestionare a riscurilor și apreciere a prejudiciilor potențiale, lacunelor și deficiențelor cadrului normativ în special care reglementează măsurile restrictive și sancțiunile, cerințele și prevederile metodologice (listele de verificare), încurajând abuzuri și comportament discreționar nu doar din partea inspectorilor dar, în unele cazuri, și din partea persoanelor controlate.

b) *Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate*

Conform datelor prezentate de Biroul de Statistică în Moldova, în 2021 se atestau circa 60,3 mii de întreprinderi active, dintre care peste 98,4% se încadrează în categoria întreprinderilor mici și mijlocii (IMM). Toate întreprinderile au raportat în anul 2021 o cifra din vânzări de circa 488 mlrd. lei. Activitatea acestora reprezintă fundamentul existenței economice a statului, a stabilității și dezvoltării sociale. Unul din scopurile primordiale a administrației publice centrale, pentru a asigura dezvoltarea economică durabilă, este de a spori cifra de vânzări a întreprinderilor, fără a prejudicia interesul consumatorului. Acest obiectiv poate fi realizat prin explorarea și analiza factorilor care duc la eșecul pieței și mărirea costurilor tranzacționale pentru mediul de afaceri. Prin eliminarea acestora pot fi scăzute cheltuielile

nejustificate ale mediului de afaceri, fiind astfel mărite cifra de venituri, ceea ce presupune inclusiv mărirea competitivității produselor și colectarea resurselor suplimentare la bugetul de stat.

O privire per ansamblu asupra indicatorilor principali cu privire la demografia întreprinderilor, în perioada pre-pandemică, ne permite să identificăm cât de complexă și împovărătoarea este inițierea și dezvoltarea unei afaceri în circumstanțele actuale ale Moldovei, comparativ cu alte state. Cel mai relevant indicator ar fi anume rata de supraviețuire a întreprinderii în primul an, care în Moldova este indicată la circa 46% în anul 2019 (în 2018 a fost 44%)¹, adică în mediu peste 65% din afacerile începute nu supraviețuiesc mai mult de 1 an. Pentru comparație, în Uniunea Europeană rata de supraviețuire medie pe UE este de aprox. 80% (în anul 2018)² de întreprinderi care trec de primul an de activitate, care variază între 71% (Portugalia) și 96% (Grecia, Suedia), chiar și în Macedonia în 2018 se atestă rata de sub 90%, ca și în Marea Britanie ce raportează o rată de circa 89% de întreprinderi (în anii 2018, 2019). Evident că asupra supraviețuirii afacerii influențează mai mulți factori de natură diversă, care includ și pregătirea corespunzătoare a administratorilor, accesul la finanțe, schimbările pe piață ș.a. Însă totuși, din percepția antreprenorilor expusă în sondajele elaborate în ultimii ani, factorii determinați țin de existența regulilor clare, echitabile și previzibile în cadrul normativ, expectativa unei interacțiuni constructive cu organele de stat, care nu duce la prejudicii și cheltuieli nejustificate și posibilitatea în timp real, în mod efectiv de a soluționa dispute și revendica drepturile.

Parlamentul European în Rezoluția sa din 16 decembrie 2020 referitoare la o nouă strategie pentru IMM-urile recunoaște că excesul de sarcini administrative și reglementări afectează capacitatea IMM-urilor de a prospera, deoarece acestea nu dispun de resursele necesare pentru a face față cerințelor birocratice complexe și menționează că este necesar să se îmbunătățească și să se simplifice reglementările și să adopte o foaie de parcurs cu obiective și indicatori concreți și obligatorii, ca o condiție prealabilă importantă pentru capacitatea economiei de a se redresa și a inova și pentru a proteja competitivitatea întreprinderilor din UE; constată că mai multe state membre au stabilit obiective cantitative de reducere a sarcinii administrative de până la 30 % și invită Comisia să stabilească obiective cantitative și calitative ambițioase și obligatorii la nivelul UE pentru reducerea sarcinilor administrative, cât mai curând posibil după efectuarea unei evaluări a impactului și, în orice caz, nu mai târziu de iunie 2021 și înainte de comunicarea Comisiei. La fel, constată că această foaie de parcurs ar trebui să identifice domeniile în care sarcinile administrative și reglementările pentru IMM-uri ar trebui reduse substanțial pentru a diminua costurile de asigurare a conformității, inclusiv birocrăția, și să sprijine statele membre pentru a-și reduce rapid numărul de norme, garantând totodată drepturile lucrătorilor, standardele sociale și de sănătate și protecția mediului; subliniază că, pentru a monitoriza eficiența reducerii birocrăției, este important ca aceste măsuri să fie evaluate și ex post, luând în considerare perspectiva IMM-urilor și fără a aduce atingere drepturilor lucrătorilor.

În acest sens, principalii factori în prezent care duc la cheltuieli nejustificate și povară suplimentară pentru mediul de afaceri din partea autorităților publice, țin de: calitatea reglementării activității de întreprinzător; sistemul de control de stat a activității de întreprinzător, abuzurile potențiale care apar în cadrul acestuia și modul de soluționare a disputelor; calitatea sistemului judecătoresc și eficacitatea funcționării acestuia.

IDENTIFICAREA PROBLEMELOR SPECIFICE:

În urma expertizei tematice efectuată în dialog cu reprezentanții mediului de afaceri și organele de control de stat a fost identificat un șir de disfuncționalități sistemice și discordanțe în implementarea principiilor și rigorilor impuse de lege, în privința justificării cerințelor și aspectelor supuse controlului dar și a modului de planificare, desfășurare și încheiere a controlului de stat.

Problemele și soluțiile propuse au fost în preliminar discutate și agreeate pe platformă parlamentară

¹ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6540>

² https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Business_demography_statistics#Enterprise_survival_rate

cu deputați, reprezentanți a organelor de control, ministerelor, Cancelariei de Stat și Consiliului Economic de pe lângă Prim-ministru. În particular, în raport cu cadrul normativ orizontal ce reglementează controlul de stat asupra activității de întreprinzător, au fost identificate următoarele curențe:

- S-a constatat lipsa eficienței consiliilor de soluționare a disputelor din mai multe considerente și faptul că acestea, din cauza că legea în prezent restricționează accesul direct în instanță și impune contestarea prealabilă în consilii, astfel acestea într-un final servesc mai mult drept barieră decât o soluție viabilă pentru întreprinzători.
- Cu toate că Legea nr.131/2012 stabilește expres că pot fi aplicate măsurile restrictive doar dacă legea prevede astfel de măsuri și drepturi pentru inspector, totuși în practică se constată de multe ori aplicarea unor măsuri restrictive care nu sunt prevăzute în mod cert de lege.
- O serie de organe (ex. AST, ANSP, IPM ș.a.) din cauza că efectuează controale la persoane de drept public și drept privat, indiferent dacă sunt sau nu agenți economici, sunt obligați pe alocuri să dubleze procesele, odată ce întregul mecanism de planificare, înregistrare și realizare a controlului prevăzut de Legea nr.131/2012 se referă doar la agenți economici. În același timp, scopul unor organe nu se limitează doar la obiectivul Legii nr.131/2012 de protejare a mediului, sănătății, vieții și proprietății persoanelor, dar se extinde la o serie de drepturi și libertăți fundamentale, ceea ce nu permite în unele cazuri să fie invocate temeiuri valide pentru inițierea sau desfășurarea unor acțiuni de control în conformitate cu Legea nr.131/2012.
- S-a constatat supravegherea neeficientă a organelor de control, inclusiv lipsa răspunderii pentru încălcările Legii nr.131/2012 comise de organele de control dar și lipsa unor intervenții necesare pentru eliminarea problemelor sistemice care au apărut în timp.
- Discordanțe în procesul de elaborare și aprobare a planurilor de control anuale pentru fiecare organ de control și planurilor de control consolidate pentru zone economice libere și parcuri industriale. În rezultat se creează planuri diferite de control, pentru ZEL și parcuri industriale, planurile în cauză fiind întocmite fără respectarea analizei în baza criteriilor de risc.
- Au fost semnalate de unele organe de control o serie de probleme în modul de executarea a planurilor de control pe parcursul anului, în special problema că o serie de agenți economici se eschivează cu rea voință de la controalele planificate și asupra lor deja nu se mai poate reveni în anul curent.
- Implementarea insuficientă în practică a principiului controlului consultativ și promovarea conformării voluntare din partea inspectorilor în fiecare caz în parte dar și din partea organelor de control într-un mod sistematizat și planificat.
- Dubla natură a autorității – agent constator și organ de control – face în practică neclar când și în ce situații poate fi inițiat un control, care presupune cercetări mai profunde, sau proces contravențional care este limitat doar la cercetarea unei fapte contravenționale concrete. Totodată, dubla natură a procesului-verbal de control (fiind și proces-verbal de contravenție) creează confuzii în procesul de contestare și de mult ori duce la eschivarea de răspundere de către agenții economici cu rea voință.
- Cu toate că art.19 acordă temeiuri de control inopinat universale, pentru toate organele de control, indiferent de domeniul de control, temeiurile incluse în ultimii ani sunt specifice și pot fi aplicate doar de două organe de control. Temeiurile în cauză nu se încadrează în logica art.19 și în obiectivul legii.
- Chiar dacă se poate stabili din start că un control a fost inițiat cu încălcări, pentru a fi contestat, se vor întocmi actele procesuale necesare și abia după aceasta se trimite contestarea în Consiliul de soluționare a disputelor. Ceea ce presupun o perioadă mai mare de timp.
- În practică, la obiective complexe care necesită expertize suplimentare din partea unor specialiști dedicați, organul de control, din motive obiective, nu reușește să se încadreze în termenul uzual de 5 zile, stabilit conform legii, ceea ce în multe cazuri duce la tendința de a căuta soluții pentru a efectua controale repetate.
- În prezent, Guvernul nu are un instrument juridic clar în situațiile excepționale, de criză (cu

caracter natural, biologic-social sau tehnogen, ex. explozii, avarii, epizootii ș.a.) dar care încă nu sunt temei pentru decretarea stării de urgență, însă impun complexe de măsuri cu verificări în masă a unor categorii de obiecte sau categorii de mărfuri. În lipsa unui mecanism și proces clar pentru situații de criză, Guvernul este impus să întreprindă măsuri, la limita legalității, într-un mod nu totdeauna transparent și previzibil

- În anexa din Legea nr.131/2012 trebuie să fie reflectate toate organele care au dreptul de control a activității de întreprinzător, cu reflectarea domeniilor de control aferente. În urma analizei legilor sectoriale au fost constatate discrepanțe în acest sens. Totodată, în raport cu analiza activității Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare s-a constatat lipsa activității de control în domeniu, inclusiv și lipsa cadrului normativ aferent, fapt confirmat de Agenție în procesul de analiză și cercetare.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele care au dus la apariția problemei sunt:

Dezvoltarea în timp a unui sistem de control centrat doar pe protecție socială, în baza controlului punitiv, cu orice costuri, fără a ține cont de necesitatea dezvoltării economice. Din altă perspectivă, lipsa accentului pe promovarea conformării voluntare și controlului consultativ.

Deficiențe majore în sistemul de evaluare a performanței organelor de control, deficiențe majore în sistemul judecătoresc și al organelor de drept, care sunt incapabile de a preîntâmpina și combate fenomenul corupției și abuzurile admise de inspectorii din cadrul organelor de control și agenții economici;

Abordarea superficială a autorităților publice și ministerelor de ramură față de reforma sistemului de control derulată în ultimii ani, care a dus la lipsa de implementare sau dezvoltarea și implementarea deficientă a unor mecanisme esențiale care stau la baza întregului sistem de control de stat.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Începând cu 2012 și ulterior în perioada 2016-2018 a fost desfășurată o reformă masivă în privința controlului de stat, inclusiv în raport cu agenții economici. În urma reformei s-a instituit un sistem unic procedural și instituțional bazat pe planificare în baza analizei riscurilor, transparență și previzibilitate, au fost revizuite toate funcțiile autorităților publice, a fost creat un registru electronic unic național ș.a. Reforma a presupus înglobarea în sistemul național a bunelor practici și reguli promovate în cadrul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) în privința controlului de stat. Conform cărora controlul trebuie să fie: argumentat, selectiv, centrat pe riscuri și proporționalitate, coordonat și consolidat (fără dublări), receptiv la comportamentul întreprinderii, profesionist, desfășurat cu proces transparent și previzibil. Accentul fiind nu pe pedeapsă, dar pe informare, consultare și promovarea activă a conformării voluntare, obiectivul principal fiind scăderea riscurilor și creșterea sistemică a nivelului de conformare. Într-o economie dezvoltată și sustenabilă sistemul de control de stat pe lângă protejarea drepturilor cetățenilor sau interesul consumatorului, trebuie să contribuie la dezvoltarea și competitivitatea economiei sau cel puțin să nu fie factor de stagnare economică și socială.

De la începutul anului 2023 a fost realizată o analiză amplă și comprehensivă (cu susținerea USAID) care a avut scopul de a stabili cât de bine au fost implementate aceste principii și bune practici și cât de mult reformele și-au atins scopurile trasate, în raport cu activitatea celor mai importante 13 organe de control dar și a întregului sistem de supraveghere, înregistrare și evaluare a performanței organelor.

În privința întregului sistem instituțional de control este important să nu se ateste dublări în domenii de control și organele să fie încadrate într-un sistem unic (conform Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător) de înregistrare, cooperare și coordonare activă între organele de control. Totuși în cadrul analizei au fost depistate destul de multe excepții nejustificate de la sistemul unic, o serie de dublări care nu au fost eliminate din start sau care au apărut în timp, în unele cazuri au fost identificate funcții improprii de control. Pe lângă faptul că există organe care în mod deschis sabotează executarea legii, mai există totuși și autorități publice cărora li se atribuie drepturi de control însă care nu au fost încadrate cumva în sistemul unic de înregistrare și supraveghere.

În privința sistemului instituțional și electronic pentru supravegherea și înregistrarea activității organelor de control, se atestă o funcționalitate insuficientă a Registrului controalelor de stat, acesta necesită o serie de funcționalități și interconexiuni cu alte registre ca să poată îndeplini mai multe funcții importante pentru organele de control. Cancelaria de stat (în calitate de autoritate de supraveghere) se îngrijește mai mult de funcționalitatea tehnică curentă a sistemului informațional, însă nu deține suficiente capacități pentru o monitorizare mai activă a organelor de control (inclusiv să asigure că devierile flagrante de la procedurile din lege sunt sancționate), informare și consultare, implicare mai bună în identificarea și soluționarea problemelor sistemice.

Procesul de planificare al controalelor a fost instituit la majoritatea organelor, acesta necesită să se desfășoare în baza analizei conform criteriilor de risc cu țintirea argumentată a celor mai riscante persoane sau obiecte. Însă în practică s-a constatat că o serie de organe nu au metodologii aprobate sau nu le utilizează, din metodologiile care sunt utilizate sunt unele care nu acoperă toate domeniile de control ale organului. Practic toate metodologiile sectoriale de planificare au deficiențe de diferită natură: în formularea unor criterii de risc, punctarea și ponderarea criteriilor sau sistemul de colectări de informații pentru unele criterii. În toate cazurile planurile anuale de control (care se aprobă oficial) nu corespund cu forma planurilor prevăzută în metodologiile sectoriale, astfel nu se promovează controalele comune sau combinate.

Inițierea controlului necesită a fi înregistrată oficial, analizată prealabil și motivată. Accentul trebuie să fie pe control planificat și cel inopinat să fie mai mult excepție, odată ce acesta de obicei este cel mai puțin centrat pe analiză de riscuri și chiar mai puțin argumentat. Câteva organe au reușit să diminueze cota de control inopinat în timp până la circa 8-10% pe an. Totuși la unele organe trebuie să constatăm că rămâne accentul pe control inopinat, cu o proporție de circa 60% și lider absolut la numărul de controale inopinate este Serviciul Fiscal de Stat cu o cotă medie de peste 96% (inopinate).

Desfășurarea controlului trebuie să fie în limite stricte procesuale cu o listă de verificare care în prealabil stabilește ce și cum se controlează în fiecare caz concret. Astfel listele de verificare trebuie să dirijeze întreg procesul de control, ca etape și cerințe ce trebuie verificate. S-a constatat că foarte multe din listele utilizate în prezent au fost elaborate și aprobate netransparent, cu încălcarea procedurii de consultare și aprobare. În aproape toate domeniile listele sunt insuficiente, adică nu reflectă toate subdomeniile sau varietățile de control ale organului. În marea majoritate listele au conținut necalitativ, adică spre exemplu fac trimitere la norme abrogate sau nepublicate, conțin întrebări neclare sau prea generale, sunt incomplete sau impun control de aspecte ne semnificative ș.a. Însă cel mai grav este că practic toate listele nu conțin aprecieri corecte privind importanța cerințelor și gravitatea încălcărilor. Astfel în loc acestea să asigure un proces echitabil și proporțional de control, din contra, facilitează și legalizează abuzurile din partea inspectorilor.

În urma controlului, măsurile restrictive și sancțiunile trebuie să fie previzibile și echitabile, legea trebuie să stabilească clar ce măsuri și în ce cazuri se aplică, procedura, pe ce termen și cum se anulează. Însă se constată că măsurile restrictive sunt doar menționate în legi (cu unele excepții), nu se clarifică în ce cazuri ce măsuri pot fi aplicate (inspectorul decide după caz), nu se clarifică în majoritatea cazurilor procedura de aplicare. Totodată se atestă în unele cazuri măsuri și sancțiuni disproporționate în raport cu tipul de încălcări și riscul real, dar și la analiza sancțiunilor din domeniul contravențional se constată multe formulări incerte (nu e clară fapta sancționată), contravenții care se suprapun sau dublează (astfel se lasă la discreția inspectorului ce amendă să aplice), contravenții care nu totdeauna sunt atribuite conform competenței și funcțiilor organului. În același timp există și sisteme de sancțiuni paralele pe lângă cel contravențional sau penal, cu penalități foarte mari dar care nu au garanțiile procesului penal (sancțiuni fiscale, vamale, protecția concurenței, lupta cu spălarea banilor etc.).

Contestarea rezultatelor controlului trebuie să asigure nu doar revendicarea de drepturi dar și, în cazurile evident abuzive, deblocarea activității întreprinderii. Însă în prezent legea nu admite adresarea direct în instanță, dar impune adresarea preliminară în consilii de soluționare a disputelor din cadrul fiecărui organ, abia după aceasta se poate contesta în instanță. Consiliile în majoritatea cazurilor nu sunt funcționale, datorită mai multor cauze - modul de luare a deciziilor, dezinteresul asociațiilor de business de a participa la ședințe, bariere artificiale prevăzute de lege, cum ar fi în consiliile din domeniul fiscal

și vamal care admit cereri ce contestă obligații fiscale sau vamale de la un plafon minim (500 mii lei pentru persoane juridice).

Sistemul de evaluare a performanței și indicatorii utilizați trebuie să motiveze organul nu doar spre eficiență funcțională dar și spre a implementa conformarea voluntară și dezvoltarea întreprinderii supravegheate în limita constrângerilor legale. Cu toate că există reglementat un sistem de indicatori și o procedură anuală de evaluare a performanței organelor de control, totuși nu toate organele de control o utilizează dar și procedura în sine nu are o finalitate clară. În urma analizei indicatorilor s-a constatat că o mare parte din indicatorii individuali de performanță necesită a fi revizuiți. În privința motivării și performanței, o problemă majoră constă în indicarea în buget a sumei prognozate de venituri din amenzi și penalități, ceea ce face ca pentru multe organe obiectivul major să rămână colectarea banilor, adică efectiv organul este cumva impus să „vâneze” încălcări minore și medii (ușor de constatat și sancționat) și mai puțin să se concentreze pe analiza și depistarea riscurilor sistemice majore.

În baza analizei efectuate (Raportului), a constatărilor și carențelor depistate, se impune un set larg de acțiuni care nu doar trebuie să abordeze discordanțele la nivel de cadru normativ orizontal și sectorial, să abordeze întregul sistem de supraveghere și evaluare a performanței organelor de control, dar și să revizuiască și modifice pe fiecare domeniu distinct întregul proces de control, la nivel de planificare, organizare și desfășurare a controlului, aplicarea măsurilor restrictive și sancțiunilor, contestare ș.a.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Proiectul este propus în contextul executării Dispoziției Guvernului nr. 108 din 25.07.2023 cu privire la reformarea sistemului de control de stat asupra activității de întreprinzător (publicată în Monitorul Oficial nr. 271 din 26.07.2023), pentru executarea pct.1 din Planul de acțiuni din anexa Dispoziției, care prevede obiectivul de „eliminarea disfuncționalităților în raport cu sistemul procedural și instituțional al controlului de stat, identificate în urma evaluării practicilor de aplicare a Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și a cadrului normativ conex”.

În același timp, proiectul urmărește și atingerea obiectivelor stabilite în Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, și anume: „promovarea măsurilor de dereglementare a economiei, eliminarea barierelor birocratice și a procedurilor normative excesive din calea antreprenorilor”, „facilitarea deschiderii, dezvoltării și internaționalizării afacerilor” și „implementarea avertizărilor și a controalelor consultative în scopul diminuării corupției și a creșterii nivelului de încredere dintre stat și antreprenori; reducerea numărului de controale, asigurarea implementării legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător”.

Cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate este reflectat prin următoarele acte normative:

- Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător
- Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008
- Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

- Obținerea unei abordări echilibrate în controlul de stat și interacțiunea organelor de control cu agenții economici, care ar facilita concurența, conformarea voluntară, competitivitatea și dezvoltarea economică
- Scăderea poverii administrative pentru mediul de afaceri (cel puțin 70 milioane lei/an economii)
- Perfecționarea mecanismelor de prevenire și combatere a abuzurilor din partea organelor de control

Scopul principal al acțiunilor de reformă din acest domeniu în genere nu este doar de a obține un sistem de control efectiv și eficient, dar și de a reduce povara controlului și sancțiunilor inechitabile (raportată în termen mediu de cel puțin 80% din respondenți în sondaj dedicat). Din analiza efectuată în

statele europene dezvoltate, reducerea poverii de control și reglementare poate genera economii pentru consumatori și mediul de afaceri în valoare de până la 1% din PIB anual, ceea ce pentru Moldova ar presupune economii de circa 2,5 miliarde lei anual. În baza controlului previzibil, neabuziv și cu abordare constructivă în raport cu agenții economici, se urmărește și încurajarea investițiilor și întreprinzătorii începători de a se lansa în afaceri, ceea ce trebuie să se reflecte inclusiv și în creșterea ratei de supraviețuire a întreprinderilor noi, ori în Moldova în mediu 65% din întreprinderile nou fondate nu supraviețuiesc primul an (media UE în acest sens fiind de mai puțin de 20%).

Proiectul propus are scopul de a dezvolta un sistem de control efectiv și eficient, de a reduce povara controlului și sancțiunilor inechitabile și de a dezvolta un sistem de control previzibil, neabuziv și cu abordare constructivă în raport cu agenții economici care va încuraja investițiile și nu va intimida inițiativa antreprenorială.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea ”a nu face nimic” este descrisă la compartimentul ”Definirea problemei”.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țintesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Principalele prevederi ale proiectului sunt expuse după cum urmează:

- Se propune dreptul suplimentar pentru agenți economici de a contesta direct în instanță actele sau rezultatele controlului în temeiul cărora se impun măsuri restrictive sau sancțiuni care au ca efect sistarea în tot sau în parte a activității de întreprinzător sau imposibilitatea practicării acesteia de către persoana supusă controlului.

- Posibilitatea extrapolării Legii nr.131/2012 în raport cu controlul asupra persoanelor care nu sunt agenți economici, în măsura în care legile sectoriale vor face referință la Legea nr.131/2012. La fel, în acest context, se propune extinderea obiectivului legii și ariei de riscuri și prejudicii ocrotite de legea în cauză. În prezent obiectivul legii se limitează la protecția mediului, vieții, sănătății și proprietății persoanelor, fiind propusă și protecția unui șir de drepturi și libertăți fundamentale ocrotite de Constituție.

- În scopul sporirii disciplinei și prevenirii practicilor abuzive se propune o componentă suplimentară de contravenție pentru abuzuri comise de inspectori la aplicarea măsurilor restrictive și un rol sporit al Cancelariei de Stat (autoritatea de supraveghere) în verificarea și implementarea procesului de supraveghere internă în cadrul organelor de control, precum și dreptul de elaborare și promovare a politicilor în domeniul controlului de stat.

- Revizuirea temeiurilor pentru control inopinat și ca rezultat se propune excluderea temeiurilor de efectuare a controlului inopinat „dedicate” pentru unele organe, cu scopul de păstra doar temeiuri ce pot fi aplicate de orice organ în egală măsură, și includerea temeiului de control în raport cu „planul de criză” aprobat și publicat de Guvern, precum și un temei suplimentar de control inopinat pentru cazurile în care agenții economici s-au eschivat în mod intenționat de la un control planificat și vădit au împiedicat activitatea organului de control, pentru a nu admite ca agenții economici de rea credință să compromită procesul de control planificat, anunțat din timp.

- Se propun completările necesare în Legea nr.131/2012 ce se referă la modul de întocmire a planurilor de control pentru zone economice libere și parcuri industriale, așa încât să se asigure un proces comun și să nu se admită existența mai multor planuri paralele ca temei de control.

- Implementarea principiului controlului consultativ și promovarea conformării voluntare prin o delimitare mai clară între conținutul „recomandărilor” și „indicațiilor” ce se vor conține în prescripția emisă de inspectori, precum și obligația de a include în toate cazurile recomandări de conformare în procesul-verbal care vor facilita evitarea pe viitor a încălcărilor similare.

- Se propun concretizări în Legea nr.131/2012 (art.19) care să asigure că organul de control poate să inițieze procedura de constatare a contravenției în modul și temeiurile prevăzute de Cod și nu este obligat în acest sens să obțină o delegație de control inopinat. La fel, o delimitare mai clară între procesul contravențional și procesul de control, inclusiv cu limitarea posibilității de a face vizite și cercetări la fața

locului în cazul cercetării contravenției, dacă preliminar deja au fost colectate probe în procedura de control.

- Stabilirea expresă a dreptului pentru conducerea organului de control de a stopa din oficiu controlul care se află că s-a inițiat sau se desfășoară cu încălcarea legii. Ceea ce, în cazuri evidente de inițiere a controlului cu încălcări, poate contribui substanțial la economia de timp și efort cât pentru organ atît și pentru persoana controlată.

- Reglementarea posibilității de a suspenda termenul stabilit pentru durata controlului doar pe perioada obținerii unor expertize/teste de laborator, ceea ce va diminua tendința de a iniția controale repetate la obiective complexe.

- Reglementarea clară, cu suficiente detalii, a „planurilor de gestionare a situațiilor de criză” în cazurile de criză la nivel național sau regional, în care sunt necesare verificări urgente în masă a unor categorii de obiecte, construcții sau mărfuri în raport cu care s-au constatat riscuri sistemice. În prezent, Guvernul nu are un instrument juridic clar (și de multe ori acționează la limita legalității) în situațiile excepționale, de criză (cu caracter natural, biologic-social sau tehnogen, ex. explozii, avarii, epizootii ș.a.) care încă nu sunt temei pentru decretarea stării de urgență, însă impun un complex de măsuri cu verificări în masă din partea mai multor autorități.

- Ajustarea tehnică a anexei din Legea nr.131/2012 care se referă la domeniile de control pentru fiecare organ în parte, în raport cu modificările survenite în legile sectoriale, în special în privința la Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția Națională Transport Auto, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică. Inclusiv excluderea Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare din rîndul organelor de control de stat.

Proiectul nu are scopul de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Totodată, la elaborarea prezentului proiect de lege s-a ținut cont de bunele practici și de legislația europeană în domeniu.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Nu s-au identificat opțiuni alternative și nu pot fi identificate astfel de opțiuni, deoarece genul de carențe din actele normative menționate nu pot fi excluse decât prin modificarea acestor acte normative.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Efectele negative ale stării actuale și evoluția acestora în viitor spre agravare sunt descrise la compartimentul ”Definirea problemei”. Ca efecte negative ale stării actuale și evoluția acestora în viitor menționăm îngreunarea activității mediului de afaceri în ceea ce ține de suportarea costurilor administrative nejustificate în cadrul implementării unor obligații impuse prin reglementări. Și ca rezultat scăderea competitivității produselor, scăderea veniturilor și în final încetarea activității.

Efecte pozitive ale stării actuale nu au fost depistate.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completînd tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Opțiunea recomandată va avea un impact benefic asupra agenției economici care suportă o povară și costuri administrative nejustificate.

Descrierea estimării impacturilor sub formă de beneficii (economii)

Beneficiile (economii) pentru mediul de afaceri au fost estimate în mărime de **56,7 mii ore de muncă** economiste anual, iar suma mijloacelor financiare economiste anual a fost estimată în valoare de circa **68,8 milioane lei**, de la măsurile prezentate în tabelul de mai jos.

Nr.

Denumirea măsurilor care vor genera economii

Economii anuale

		Ore de munca, mii ore	Suma mijloacelor financiare, mii lei
1	Contestarea direct în instanță actele sau rezultatele controlului în temeiul cărora se impun măsuri restrictive sau sancțiuni, care au ca efect sistarea în tot sau în parte a activității de întreprinzător, și ca rezultat se va reduce numărul de cazuri de sistare sau imposibilitate de practicare a activității de întreprinzător.		55.663,0
2.1	Fortificarea rolului Cancelariei de Stat (autoritatea de supraveghere), implementarea principiului controlului consultativ și promovarea conformării voluntare și ca rezultat se va reduce numărul controalelor.	38,2	3.896,5
2.2	Fortificarea rolului Cancelariei de Stat (autoritatea de supraveghere), implementarea principiului controlului consultativ și promovarea conformării voluntare și ca rezultat se va reduce numărul sancțiunilor.		4.999,3
3	Reglementarea posibilității de a suspenda termenul stabilit pentru durata controlului doar pe perioada obținerii unor expertize/teste de laborator, ceea ce va diminua tendința de a iniția controale repetate la obiective complexe.	18,5	4.285,2
TOTAL ECONOMII ANUALE		56,7	68.844,0

În continuare sunt prezentate estimările cu detalii pentru fiecare măsură în parte din tabelul de mai sus.

1. Contestarea direct în instanță actele sau rezultatele controlului în temeiul cărora se impun măsuri restrictive sau sancțiuni, care au ca efect sistarea în tot sau în parte a activității de întreprinzător, și ca rezultat se va reduce numărul de cazuri de sistare sau imposibilitate de practicare a activității de întreprinzător

Economiile anuale de la reducerea numărului de cazuri de sistare sau imposibilitate de practicare a activității de întreprinzător ca rezultat al impunerii unor măsuri restrictive în rezultatul controlului au fost estimate în sumă de **55.663,0 mii lei** (41 de cazuri reduse * 8.145,8 mii lei * 2 luni / 12 luni), unde:

- 1) 41 este numărul estimat al cazurilor de sistare sau imposibilitate de practicare a activității de întreprinzător ca rezultat al impunerii unor măsuri restrictive în rezultatul controlului, considerat la nivelul numărului de contestații în instanță și consiliul de soluționare a disputelor³ în anul 2022, în baza datelor obținute pentru evaluarea și analiza sistemului de control de stat și sancționatoriu în raport cu persoanele care desfășoară activitatea de întreprinzător (în continuare evaluare).
- 2) 8.145,8 mii lei este suma veniturilor din vânzări, mediu anual pe o întreprindere în 2020, în baza datelor statistice.
- 3) 2 luni este estimarea experților a numărului mediu de luni de sistare sau imposibilitate de practicare a activității de întreprinzător ca rezultat al impunerii unor măsuri restrictive în rezultatul controlului.

2.1. Fortificarea rolului Cancelariei de Stat (autoritatea de supraveghere), implementarea principiului controlului consultativ și promovarea conformării voluntare și ca rezultat se va reduce numărul controalelor

Economiile anuale de la reducerea numărului de controale ca rezultat al fortificării rolului Cancelariei de Stat, implementării principiului controlului consultativ și promovării conformării voluntare au fost

³ Datele de la SFS și SV n-au fost luate în calcul, deoarece măsura nu se aplică acestor organe de control.

estimate în mărime de **38,2 mii ore** ($(10.794 - 1.244)$ de controale anual * 50% * 8 ore / 1000), respectiv **3.896,5 mii lei**, reieșind din următoarele date și calcule:

- 1) 10.794 este numărul mediu anual de controale în care s-au depistat neconformități,⁴ media 2019-2022, obținut în baza datelor pentru evaluare.
- 2) 1.244 este numărul de controale în care s-au depistat neconformități redus ca rezultat al reglementării posibilității de a suspenda termenul stabilit pentru durata controlului doar pe perioada obținerii unor expertize/teste de laborator, calculat ca $8.292 * 15\%$, unde:
  - a. 8.292 este numărul mediu anual de controale în care s-au depistat neconformități efectuate de către ANSA, ANSP, ASP și IPM (luarea în calcul al acestor organe de control este explicată la pct.3), media 2019-2022, obținut în baza datelor pentru evaluare.
  - b. 15% este estimarea experților de reducere a numărului controalelor luate în calcul ca rezultat al reglementării posibilității de a suspenda termenul stabilit pentru durata controlului doar pe perioada obținerii unor expertize/teste de laborator.
- 3) 50% este estimarea experților de reducere a numărului controalelor în care s-au depistat neconformități ca rezultat al fortificării rolului Cancelariei de Stat (autoritatea de supraveghere), implementării principiului controlului consultativ și promovării conformării voluntare.
- 4) 8 ore de muncă este timpul estimativ consumat de către angajatul agentului economic în cadrul unui controlul efectuat de către organele de control.⁵
- 5) Estimarea economiilor anuale în lei prin aplicarea tarifului pe oră în sectorul real de 102,0 lei⁶ la 38,2 mii ore ($102 \text{ lei/oră} * 38,2 \text{ mii ore} = 3.896,5 \text{ mii lei}$).

2.2. Fortificarea rolului Cancelariei de Stat (autoritatea de supraveghere), implementarea principiului controlului consultativ și promovarea conformării voluntare și ca rezultat se va reduce numărul sancțiunilor

Economiile anuale de la reducerea numărului sancțiunilor ca rezultat al fortificării rolului Cancelariei de Stat, implementării principiului controlului consultativ și promovării conformării voluntare au fost estimate în sumă de **4.999,3 mii lei** ($(3.690 - 509)$ de sancțiuni * 33,3% * 4.714,1 lei pe o sancțiune / 1000), reieșind din următoarele date și calcule:

- 1) 3.690 este numărul mediu anual de sancțiuni aplicate de către organele de control, media 2019-2022, obținut în baza datelor pentru evaluare.
- 2) 509 este reducerea numărului de sancțiuni aplicate ca rezultat al reglementării posibilității de a suspenda termenul stabilit pentru durata controlului doar pe perioada obținerii unor expertize/teste de laborator (luat în calcul la pct.3, la care este expusă și modalitatea de estimare).

⁴ Datele de la SFS și SV n-au fost luate în calcul, deoarece măsura nu se aplică acestor organe de control.

⁵ Conform [Ghidului de aplicare a Modelului Costului Standard în Republica Moldova](#) (tabel 1, timpul estimat pentru activitatea administrativă de oferirea informațiilor solicitate de către controlorii autorităților publice sau de către cei desemnați de acestea (complex)).

⁶ $((11.126,6 \text{ lei} * 1,24) * 1,25) / 169 \text{ ore} = 102,0$ (tarif lei/oră), unde:

11.126,6 lei - [câștigul salarial mediu brut lunar în sectorul real în 2022](#).

24% - contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii pentru angajatorii sectorului privat, anexa nr.1 la [Legea 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale](#).

25% - cota de cheltuieli generale luată în calcul. Această cotă include toate costurile aferente îndeplinirii activităților administrative și anume: costul materialelor de birou, cheltuielile de transport, amortizarea echipamentelor etc., conform [Ghidului de aplicare a Modelului Costului Standard în Republica Moldova](#).

169 - ore în mediu pe lună pentru un program complet de lucru conform [HG nr.670/2022 cu privire la privind stabilirea cuantumului salariului minim pe țară](#).

3) 33,3% (1/3) este estimarea experților de reducere a numărului sancțiunilor ca rezultat al fortificării rolului Cancelariei de Stat (autoritatea de supraveghere), implementării principiului controlului consultativ și promovării conformării voluntare.

4) 4.714,1 lei pe o sancțiune este valoarea medie ponderată a unei sancțiuni aplicate.

3. Reglementarea posibilității de a suspenda termenul stabilit pentru durata controlului doar pe perioada obținerii unor expertize/teste de laborator, ceea ce va diminua tendința de a iniția controale repetate la obiective complexe

Economiile anuale de la reducerea numărului de controale ca rezultat al reglementării posibilității de a suspenda termenul stabilit pentru durata controlului doar pe perioada obținerii unor expertize/teste de laborator au fost estimate în mărime de **18,5 mii ore** (15.402 de controale anual * 15% * 8 ore / 1000), respectiv **1.887,0 mii lei**, reieșind din următoarele date și calcule:

1) 15.402 este numărul mediu anual de controale efectuate de către ANSA, ANSP, ASP și IPM,⁷ media 2019-2022, obținut în baza datelor pentru evaluare.

2) 15% este estimarea experților de reducere a numărului controalelor luate în calcul ca rezultat al reglementării posibilității de a suspenda termenul stabilit pentru durata controlului doar pe perioada obținerii unor expertize/teste de laborator.

3) 8 ore de muncă este timpul estimativ consumat de către angajatul agentului economic în cadrul unui control efectuat de către organele de control (modalitatea de estimare a fost menționată anterior).

4) Estimarea economiilor anuale în lei prin aplicarea tarifului pe oră în sectorul real de 102,0 lei la 18,5 mii ore (102 lei/oră * 18,5 mii ore = 1.887,0 mii lei).

Economiile anuale de la reducerea numărului sancțiunilor ca rezultat al reglementării posibilității de a suspenda termenul stabilit pentru durata controlului doar pe perioada obținerii unor expertize/teste de laborator au fost estimate în sumă de **2.398,2 mii lei** (3.392 de sancțiuni * 15% * 4.714,1 lei pe o sancțiune / 1000), reieșind din următoarele date și calcule:

1) 3.392 este numărul mediu anual de sancțiuni aplicate de către ANSA, ANSP, ASP și IPM, media 2019-2022, obținut în baza datelor pentru evaluare.

2) 15% este estimarea experților de reducere a numărului sancțiunilor ca rezultat al reglementării posibilității de a suspenda termenul stabilit pentru durata controlului doar pe perioada obținerii unor expertize/teste de laborator.

3) 4.714,1 lei pe o sancțiune este valoarea medie ponderată a unei sancțiuni aplicate.

Descrierea estimării impacturilor sub formă de costuri

Pe de altă parte, măsura de contestare directă în instanță, descrisă anterior (pct.1), creează o povară administrativă suplimentară pentru instanțele judecătorești. Însă această povară este estimată a fi una minoră, având în vedere că în calcul au fost luate doar 41 de asemenea adresări, ceea ce constituie doar 2,5% din numărul de 1.654 în anul 2022 a materialelor parvenite în instanța de fond conform Codului administrativ.⁸

Costul salarial anual al unităților de personal suplimentar necesar în cadrul aparatului central ca rezultat al fortificării rolului Cancelariei de Stat a fost estimat în sumă de **569,7 mii lei** (2 unități de personal * 18.400,0 lei/lunar * 1,29 * 12 luni / 1000), unde:

⁷ În calcul au fost luat aceste organe de control, ale căror controale prezintă un grad mai mare de complexitate și, respectiv, vor fi afectate de diminuarea tendinței de a iniția controale repetate la obiective complexe ca rezultat al acestei reglementări.

⁸ aaij.justice.md

- 1) 2 unități de personal este estimarea experților a numărul de unități de personal suplimentar necesar în cadrul aparatului central ca rezultat al fortificării rolului Cancelariei de Stat.
- 2) 18.400 lei/lunar este câștigul salarial brut lunar în cadrul aparatului central conform datelor Cancelariei de Stat.
- 3) 29% este contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii pentru angajatorii autorităților/instituțiilor bugetare conform anexei 1 a [Legii 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale](#).

Totodată, atestăm cheltuieli de timp și efort conform atribuțiilor și funcțiilor prevăzute de lege a funcționarilor și factorilor de decizie din cadrul Guvernului și Parlamentului pentru promovarea și aprobarea proiectului de lege, precum și pentru elaborarea și promovarea reglementărilor de implementare a proiectului dat de lege. Totuși, astfel de activități sunt prevăzute în obligațiile de serviciu ale funcționarilor, care sunt remunerați și, respectiv, nu vor fi cheltuieli bugetare suplimentare.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Nu este aplicabil

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Urmare a examinării problemei, riscuri relevante care pot cauza eșecul opțiunii recomandate nu au fost identificate. Respectiv, alte modalități de a elimina carențele în cadrul normativ în vigoare nu sunt realizabile, cel puțin pe perioada realizării și implementării reformelor în derulare cu privire la îmbunătățirea climatului de afaceri.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

În cazul opțiunii recomandate vor lipsi costuri de conformare pentru întreprinderi și nu va exista impact disproporționat, care ar putea distorsiona concurența. Menționăm, că opțiunea recomandată va avea impact benefic asupra întreprinderilor mici și mijlocii, deoarece vor fi diminuate costurile în activitatea de întreprinzător a acestora.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Luînd calcul beneficiile nete, estimate la compartimentul de mai sus, se recomandă opțiunea de aprobare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, deoarece această opțiune va permite dezvoltarea sistemului de control de stat, atingerea obiectivelor reformelor și implementarea principiilor și mecanismelor de bază, astfel se va putea obține un sistem de control mai echilibrat și mai eficient, care inclusiv va permite scăderea poverii pentru mediul de afaceri și facilitarea dezvoltării economice.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Implementarea proiectului de lege va fi organizată de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, cu susținerea Cancelariei de Stat (în calitate de autoritate de supraveghere în domeniul controlului de stat) și Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru. Proiectul face parte dintr-un exercițiu amplu de analiză și revizuire a cadrului normativ și instituțional în domeniul controlului de stat, reglementat conform Planului de acțiuni aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 108 din 25.07.2023 cu privire la reformarea sistemului de control de stat asupra activității de întreprinzător (publicată în Monitorul Oficial nr. 271 din 26.07.2023). În paralel cu promovarea proiectului în cauză, este efectuată

evaluarea cadrului normativ sectorial ce conține reglementări cu privire la controlul de stat în fiecare domeniu de control în parte și, legile sectoriale vor fi ajustate la noile prevederi ce vor fi aprobate prin prezentul proiect. În urma ajustărilor cadrului legislativ orizontal la fel vor fi necesare unele modificări în Hotărârile de Guvern care pun în aplicare Legea nr.131/2012. Reforme instituționale nu vor fi necesare.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

- Diminuarea numărului de cazuri de conflict dintre întreprinzători și organele de control (implicit contestări în raport cu organele de control);
- Creșterea numărului controalelor consultative și scăderea numărului controalelor soldate cu sancțiuni și măsuri restrictive;
- Scăderea numărului de controale anulate în instanța de judecată

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impactul pozitiv se va resimți cu intrarea în vigoare a prevederilor prezentului proiect. Evaluarea performanței va fi organizată de Cancelaria de Stat și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în baza sondajelor și evaluării performanței organelor de control, conform indicatorilor și rapoartelor aferente.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă sunt:

1. Întreprinzătorii și asociațiile acestora, în calitate de persoane supuse controlului;
2. Autoritățile publice cu funcții de reglementare, în special ministere;
3. Organele de control (conform anexei din Legea nr.131/2012).

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

La începutul anului 2023, conform Dispoziției Guvernului 110-d din 2022, în cadrul unui exercițiu amplu de analiză a sistemului de control de stat, au fost colectate date statistice și propuneri de modificare a cadrului normativ existent de la toate organele de control de stat. Analiza sistemului de control și cadrului normativ a fost discutată în luna martie 2023 cu toate organele de control și asociațiile mediului de afaceri în ședința Consiliului național pentru soluționarea disputelor.

Odată cu aprobarea și publicarea Dispoziției Guvernului nr. 108 din 25.07.2023 cu privire la reformarea sistemului de control de stat asupra activității de întreprinzător (publicată în Monitorul Oficial nr. 271 din 26.07.2023), au fost constituite 8 Grupuri de lucru sectoriale în raport cu cele mai importante domenii de control, în care într-un format larg (reprezentanți organe de control, ministere de ramură, asociații de business, experți ș.a.) se pun în discuții cele mai importante probleme ce se referă la controlul de stat și interacțiunea organelor de control cu agenții economici, cu înaintarea de soluții de ordin general dar și sectorial.

În paralel, în perioada iulie-septembrie 2023 problemele și soluțiile propuse în proiect au fost discutate și agreeate pe platformă parlamentară cu deputați, reprezentanți a organelor de control, ministerelor, Cancelariei de Stat și Consiliului Economic de pe lângă Prim-ministru.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, elaborarea proiectului a fost anunțată pe portalul particip.gov.md - <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative/10630>

Proiectul urmează a fi remis în avizare oficială.

În scopul implementării principiilor transparenței procesului decizional și respectării intereselor societății și drepturilor întreprinzătorilor, în conformitate cu Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de reglementare a activității de întreprinzător, Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr.23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, analiza impactului de reglementare asupra proiectului și

proiectul se propun pentru expertiză Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Deoarece această intervenție a apărut ca urmare a unui exercițiu complex de analiză, discuții, colectare a problemelor și propunerilor de la toți actorii vizați - asociațiile de întreprinzători și organele de control - considerăm că majoritatea părților susțin, în mare parte această inițiativă, care vine să asigure un proces de control mai eficient, mai previzibil și să micșoreze povara administrativă asupra persoanelor controlate.

Comentariile, obiecțiile și propunerile părților consultate, inclusiv a societății civile și sectorului privat vor fi analizate și luate în considerație la îmbunătățirea proiectului și Analizei Impactului. În rezultatul examinării propunerilor la proiect va fi întocmit tabelul de sinteză a recomandărilor și vor fi expuse argumentele pentru neacceptarea sau acceptarea parțială a propunerilor.

Anexa nr.1

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	+2		
povara administrativă	+1		
fluxurile comerciale și investiționale	+1		
competitivitatea afacerilor	+1		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	-		
concurența pe piață	+1		
activitatea de inovare și cercetare	-		
veniturile și cheltuielile publice	-1		
cadrul instituțional al autorităților publice	-		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	+1		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	-		
situația social-economică în anumite regiuni	-		
situația macroeconomică	-		
alte aspecte economice	-		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	-		
nivelul de salarizare	-		
condițiile și organizarea muncii	+1		
sănătatea și securitatea muncii	+1		
formarea profesională	-		
inegalitatea și distribuția veniturilor	-		
nivelul veniturilor populației	-		
nivelul sărăciei	-		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	-		
diversitatea culturală și lingvistică	-		
partidele politice și organizațiile civice	-		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	-		
modul sănătos de viață al populației	-		
nivelul criminalității și securității publice	-		

accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	-		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	-		
accesul și calitatea serviciilor medicale	-		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	-		
nivelul și calitatea educației populației	-		
conservarea patrimoniului cultural	-		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	-		
accesul și participarea populației în activități sportive	-		
discriminarea	-		
alte aspecte sociale	-		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	-		
calitatea aerului	+1		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	+1		
biodiversitatea	-		
flora	-		
fauna	-		
peisajele naturale	-		
starea și resursele solului	-		
producerea și reciclarea deșeurilor	-		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	+1		
consumul și producția durabilă	-		
intensitatea energetică	-		
eficiența și performanța energetică	+1		
bunăstarea animalelor	-		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	+1		
utilizarea terenurilor	-		
alte aspecte de mediu	-		

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit.b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea unor acte normative

(în domeniul controlului de stat asupra activității de întreprinzător)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.78-84, art.100) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 350²:

alineatul (4) cuvintele „sau dispunerea de măsuri restrictive în mod nejustificat” se exclud, se completează cu aliniatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Dispunerea, în cadrul sau în urma controlului de stat, a măsurilor restrictive care nu sunt prevăzute expres de lege sau aplicarea acestora cu încălcarea limitelor prevăzute de lege se sancționează cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”;

2. La articolul 405 alineatul (1) textul „și 182” se substituie cu textul „182 și 349 alin.(6)”;

3. Articolul 440 alineatul (4²) textul „și art.5¹” se substituie cu textul „art.5¹ și art.28 alin.(11)”

4. Articolul 442 alineatul (1¹) se completează cu cuvintele „și fapta în cauză nu este constatată într-un proces-verbal contravențional separat.”

Art. II. – Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.181-184, art.595) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 1:

alineatul (1) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins: „Dispozițiile prezentei legi se aplică în raport cu activitatea de control asupra obiectelor și persoanelor de drept public sau privat care nu practică activitate de întreprinzător, în măsura în care prevederile legilor de specialitate fac referință la prezenta lege.”,

alineatul (1¹), lit. (a) se completează cu textul „precum și protecției drepturilor și libertăților fundamentale prevăzute la art. 24, 25, 27, 28, 30, 34, 36, 37, 43, 44, 46, 51 din Constituția Republicii Moldova”,

alineatul (6) cuvintele „nu se aplică prevederile art.18 alin.(1) din prezenta lege” se substituie cu cuvintele „, și controlul în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale, prevederile art.18 alin.(1) din prezenta lege se aplică la decizia conducerii organului de control. Pentru domeniile de control indicate, prevederile de la art.18 alin.(1) nu vor fi aplicate, la decizia conducerii organului de control, dacă aceasta o impune metoda de control selectată, aspecte specifice ale produselor, serviciilor sau obiectelor verificate sau nivelul înalt de risc și profilul/istoricul persoanei controlate, cu scopul asigurării unui control mai eficient și atingerea unui nivel mai înalt de conformare a persoanei controlate.”

2. Articolul 3¹ se expune în următoarea redacție:

„Articolul 3¹. Planul de gestionare a situațiilor de criză

(1) Guvernul aprobă planuri de gestionare a situațiilor de criză ca răspuns la evenimente excepționale cu caracter natural, tehnogen sau biologic-social datorită cărora se creează riscuri majore sistemice pentru societate la nivel național sau regional, care impun o intervenție urgentă și coordonată a mai multor autorități și instituții publice, dar care încă nu sunt temei suficient pentru instituirea stării de urgență.

(2) Organul de control, în limitele competenței, este obligat să elaboreze și să propună Guvernului pentru aprobare și publicare planul de gestionare a situației de criză în vederea înlăturării sau diminuării pericolelor și riscurilor identificate, asigurării și restabilirii nivelului necesar de siguranță, securitate și inofensivitate pentru produse, servicii, construcții sau alte bunuri (imobile sau mobile) care, datorită evenimentelor excepționale, au fost identificate drept izvoare de risc sistemic major.

(3) Planul va stabili expres:

a) situația curentă cu identificarea pericolelor care au creat situația de criză și cauzele acestor pericole, precum și nivelul riscului a cărui prevenire, înlăturare sau diminuare pînă la o limită acceptabilă este dificilă;

b) identificarea componentei grupului de gestionare a situațiilor de criză, care va include reprezentanții autorităților și instituțiilor vizate, experți și reprezentanții mediului academic și, după caz, reprezentanții mediului de afaceri, altor structuri sau entități relevante;

c) măsurile și acțiunile necesare pentru gestionarea situațiilor de criză, cu identificarea termenelor pentru realizare și rezultatelor scontate;

d) modul de informare a societății, agenților economici, consumatorilor sau grupurilor de risc;

e) lista persoanelor și obiectelor care necesită a fi supuse controlului în cadrul realizării Planului de gestionare a situației de criză, scopul controlului și metoda de control.

(4) Grupul de gestionare a situațiilor de criză, creat în conformitate cu planul de gestionare a situațiilor de criză, va efectua în continuu colectarea și evaluarea informației disponibile, identificarea variantelor posibile de acțiuni și măsuri pentru înlăturarea și/sau diminuarea efectivă și oportună a riscurilor pentru mediu, sănătatea, viața și proprietatea persoanelor. În dependență de evoluția crizei gestionate, grupul propune Guvernului modificarea planului de gestionare a situației de criză, dacă este cazul.”

3. Articolul 3² alineatul (2):

după cuvintele „realizarea funcției de consultare” se completează cu cuvintele „și promovare a conformării voluntare”

litera d) se completează cu o frază cu următorul cuprins: „La identificarea recomandărilor de înlăturare a neconformităților constatate, care urmează a fi incluse în procesul-verbal de control, prevăd cele mai raționale și eficiente modalități de înlăturare și prevenirea apariției acestor neconformități în viitor.”

4. Articolul 4:

alineatul (1⁴) se expune în următoarea redacție:

„(1⁴) În cazul efectuării controlului prin solicitare directă de la persoana controlată a documentației și a altei informații, aceasta este obligată să prezinte organului de control informația și documentele specificate în solicitare în termenul corespunzător duratei controlului indicat în delegația de control aferentă. Neprezentarea informației solicitate constituie temei pentru efectuarea unei vizite la fața locului în cadrul termenului preconizat pentru controlul în cauză, inclusiv constituie temei de prelungire a duratei controlului, dacă este cazul.”

alineatul (12) după cuvintele „În cadrul zonelor economice libere” se completează cu cuvintele „și a parcurilor industriale” și după cuvintele „corespunzător unei zone economice libere” se completează cu „sau unui parc industrial”.

5. Articolul 5¹:

alineatul (3) litera a) după cuvintele „pericol iminent pentru” se completează cu cuvintele „drepturile și libertățile fundamentale care fac obiectul prezentei legi”,

alineatul (3) litera b) după cuvintele „dar nu imediat, pentru” se completează cu cuvintele „drepturile și libertățile fundamentale care fac obiectul prezentei legi”

alineatul (3) litera c) după cuvintele „și care creează pericol iminent și imediat pentru” se completează cu cuvintele „drepturile și libertățile fundamentale care fac obiectul prezentei legi”

alineatul (4) cuvintele „se recomandă și se indică” se substituie cu cuvintele „se indică ce încălcări necesită a fi remediate și se recomandă”.

6. Articolul 11 se completează cu literele e) – m) cu următorul cuprins:

„e) elaborează, promovează și monitorizează implementarea politicii statului în domeniul controlului de stat asupra activității de întreprinzător;

f) consultă prealabil proiectele de acte normative elaborate în domeniul controlului de stat, conform metodologiei aprobate de Guvern;

g) asigură funcționalitatea Consiliului național de soluționare a disputelor în domeniul controlului de stat;

h) oferă, în vederea informării în mod deschis și explicit, informații aferente domeniului controlului de stat asupra activității de întreprinzător și a activității Consiliului național de soluționare a disputelor prin intermediul portalului guvernamental „controale.gov.md”;

i) organizează concurs de selectare a membrilor consiliului național/consiliilor de soluționare a disputelor din partea mediului de afaceri;

j) asigură aplicarea sistemului indicatorilor de performanță a organelor de control de stat asupra activității de întreprinzător la evaluarea performanțelor acestora;

k) coordonează activitățile de formare și calificare a inspectorilor;

l) asigură funcționarea Sistemului Informațional Registrul de Stat al Controalelor;

m) elaborează și prezintă spre aprobare Guvernului raportul anual agregat în baza rapoartelor prezentate de organele de control privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

7. Articolul 12 litera f) se abrogă.

8. Articolul 13 se completează cu litera k) cu următorul cuprins:

„k) să monitorizeze procesul de supravegherea internă a legalității controlului efectuat în cadrul organelor de control, conform art.31¹, inclusiv rezultatele supravegherii și dacă supravegherea este efectuată la timp și în modul stabilit.”

9. Articolul 15

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În procesul de întocmire a planului anual de control, organul de control verifică dacă în plan se regăsesc rezidenți ai zonelor economice libere sau parcurilor industriale sau obiecte de control din zone economice libere sau parcuri industriale. Până la înregistrarea planului anual de control, întocmește lista acestor persoane/obiecte și o transmite autorității de supraveghere a controalelor pentru a fi incluse în planul consolidat pentru fiecare zonă economică liberă sau parc industrial aferent.”

10. Articolul 18, alineatul (2) cuvintele „contra semnătură” se exclud și după cuvintele „persoanei care urmează a fi supusă controlului” se completează cu cuvintele „sau persoanei cu drept de reprezentare a acesteia”.

11. Articolul 19:

alineatul (1) punctul 2) după cuvintele „securitate ori siguranță” se completează cu cuvintele „precum și încălcări grave ale drepturilor și libertăților fundamentale care fac obiectivul prezentei legi, inclusiv dreptul la muncă și protecția muncii în special prin utilizarea muncii nedeclarate, achitări către angajat nereflectate în evidența contabilă, trafic de ființe umane sau exploatarea în muncă” și după cuvintele „proprietatea persoanelor” se completează cu cuvintele „sau lezează drepturile și libertățile fundamentale care fac obiectivul prezentei legi”

alineatul (1) punctele 6) și 7) se abrogă,

alineatul (1) se completează cu punctul 8) și 9) cu următorul cuprins:

„8) eschivării vădite de la controlul planificat de către persoana ce urma a fi controlată, adică, fără coordonarea prealabilă cu organul de control, în perioada de la notificare până la inițierea controlului persoana creează intenționat circumstanțe ce fac imposibilă desfășurarea controlului, inclusiv își suspendă activitatea sau sistează lucrările la obiectul ce urma a fi controlat;

9) persoana sau obiectul necesită a fi controlate conform Planului de gestionare a situațiilor de criză, aprobat conform art.3¹, și sunt indicate expres în Plan.”

se completează cu alineatul (2²) cu următorul cuprins:

„(2²) La obținerea informațiilor/probelor despre unele posibile încălcări, organul de control le analizează și, până a purcede la analiza riscurilor și motivarea necesității unui control inopinat, stabilește dacă faptele examinate sunt prevăzute de legislația contravențională sau penală. În cazul în care încălcarea contravențională poate fi constatată fără inițierea unui control, în sensul art. 4, organul poate iniția imediat procedurile de cercetare și colectare a probelor prevăzute de legea contravențională sau, în cazul infracțiunilor, transmite materialele către organul de urmărire penală.

12. Articolul 21 se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) În cazul în care până la inițierea controlului se constată că obiectul care urmează a fi supus controlului nu mai este deținut de persoana inclusă în planul de control, se vor face modificările corespunzătoare în Registrul de stat al controalelor și, dacă este cazul, se va emite o nouă delegație de control cu modificările corespunzătoare.”

13. Articolul 22:

la alineatul (1) cuvântul „calendaristice” se substituie cu „lucrătoare”,

alineatul (2) cuvintele „În cazul controalelor inopinate” se exclud și după textul „5 zile” se completează cu cuvântul „lucrătoare”

se completează cu alineatele (2²) - (2⁴) cu următorul cuprins:

„(2²) Termenul stabilit pentru desfășurarea controlului poate fi suspendat pe durata desfășurării unor expertize suplimentare, evaluări/teste de laborator, în baza deciziei motivate a conducerii organului de control.

(2³) Suspendarea termenului pentru desfășurarea controlului poate fi dispusă dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) expertizele suplimentare, testele/evaluările sunt indispensabile pentru a da răspuns la întrebările din lista de verificare aplicată în control;

b) durata pentru obținerea rezultatelor expertizelor sau testelor/evaluărilor, conform procedurilor oficial aprobate, este mai mare decât termenul rămas până la finalizarea controlului.

(2⁴) Suspendarea termenului încetează din ziua obținerii rezultatului expertizei sau testului/evaluării. Termenul pentru desfășurarea controlului va fi reluat din următoarea zi lucrătoare și va expira în limita zilelor rămase din perioada stabilită inițial pentru control. Pe durata suspendării, în contextul controlului a cărui termen a fost suspendat, vor înceta și nu se vor desfășura suplimentar vizite sau cercetări la obiectul sau persoana controlată.”

14. Articolul 26 alineatul (4) textul „2 martori” se substituie cu textul „1 martor, indicând-se datele de identitate ale acestuia” și se completează cu o frază cu următorul cuprins: „Calitatea de martor o poate avea orice persoană terță care întrunește condițiile prevăzute de lege în acest sens, inclusiv funcționarul public cu statut special din cadrul autorităților subordonate Ministerului Afacerilor Interne, cu excepția inspectorului sau altui colaborator al organului de control care desfășoară controlul sau participă în comun la vizita de control.”

15. Articolul 28 se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:

„(11) Conducerea organului de control dispune, prin decizie motivată, încetarea imediată a controlului, cu mențiunea corespunzătoare în procesul-verbal de control, în cazul în care constată că inițierea și/sau desfășurarea controlului se realizează cu încălcarea, din partea organului de control, a normelor procedurale stabilite de prezenta lege.”

Articolul 28:

alineatul (2) litera n) cuvintele „constatarea contravențiilor sau” se substituie cu cuvintele „consemnarea contravențiilor constatate cu indicarea numărului/seriei și datei de întocmire procesului-verbal contravențional anexat la procesul-verbal de control sau constatarea”

alineatul (10) se expune în următoarea redacție:

„(10) Dacă în cadrul sau în urma controlului se constată o contravenție, faptul dat se indică succint în procesul-verbal de control și se întocmește procesul-verbal contravențional conform prevederilor Codului Contravențional. Copia procesului-verbal contravențional se anexează

obligatoriu la procesul-verbal de control și în procesul-verbal de control se indică numărul/seria și data procesului-verbal contravențional.

se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:

„(11) Informațiile și elementele de fapt care au fost constatate și documentate în cadrul controlului de stat, dacă este cazul, se utilizează la asigurarea probelor pentru constatarea contravenției și pentru cunoașterea altor circumstanțe necesare pentru justa soluționare a contravenției. Odată cu încetarea controlului, în procesul contravențional inițiat în cadrul sau în urma controlului, nu se mai admit vizite, percheziții și cercetări suplimentare la persoana sau obiectul care deja a fost supus controlului.”

16. Articolul 29:

alineatul (2) litera b) se expune în următoarea redacție:

„b) indicații obligatorii, care prevăd măsurile necesare pentru înlăturarea încălcărilor și rezultatul scontat;

se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) recomandări facultative privind modalitățile de înlăturare a neconformităților și evitarea acestora în viitor, dacă este cazul;”

litera c) după cuvântul „emise” se completează cu „indicațiile și”;

alineatul (4) propoziția „Termenul de executare a prescripției nu poate fi mai mic de 30 de zile lucrătoare și mai mare de 90 de zile lucrătoare” se substituie cu următoarele propoziții: „Termenul minim pentru executarea prescripției se stabilește cel puțin 30 de zile, termenul maxim pentru executarea prescripției se stabilește până la 90 de zile, dacă persoana controlată nu solicită motivat un termen mai mare. În limita duratei stabilite pentru executare, orice termen încetează în ziua executării efective a prescripției.”

17. Articolul 29¹:

alineatul (1) după cuvintele „pericol iminent și imediat pentru” se completează cu cuvintele „drepturile și libertățile fundamentale care fac obiectul prezentei legi”

alineatul (2) se completează cu următoarele propoziții: „Măsurile restrictive nu pot fi impuse în exces. Organul de control este obligat, în limita prevederilor legii, să identifice măsura cea mai puțin împovărătoare și costisitoare pentru persoana controlată, strict în limita necesității de înlăturare a pericolului iminent, luând în considerație gravitatea încălcărilor și mărimea potențială a daunelor.”

18. Articolul 30 aliniatul (1) după cuvintele „în formă scrisă” se completează cu cuvintele „sau direct în instanță, conform prevederilor art.30¹” și după textul „în condițiile art.28 alin.(9¹)” se completează cu cuvintele „sau dacă nu a fost contestat direct în instanță, în condițiile art.30¹”.

19. Se completează cu articolul 30¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 30¹**. Contestarea în instanța de contencios administrativ

(1) Prin derogare de la art. 30 din prezenta lege și art. 208 din Codul administrativ, persoana supusă controlului nu este obligată să respecte procedura prealabilă și poate înainta acțiune în contencios administrativ în raport cu procesul-verbal de control sau oricare alte acte administrative individuale ale organului de control în temeiul cărora se impun măsuri restrictive sau sancțiuni

care au ca efect sistarea în tot sau în parte a activității de întreprinzător sau imposibilitatea practicării acesteia de către persoana supusă controlului.

(2) Contestarea actului direct în instanța de judecată se efectuează în limitele Codului administrativ și a prezentei legi și exclude dreptul de contestare prealabilă la organul de control sau organul ierarhic superior. Procesul-verbal de control nu se contestă în instanța de contencios administrativ în partea ce se referă la constatarea unei contravenții sau dacă acesta conține semne ale componenței de infracțiune în condițiile art.28 alin.(9¹).

(3) Cererea de contestare a actelor indicate la alin. (1) se depune în termenul stabilit pentru executarea măsurii restrictive în cauză.”

20. Articolul 31¹ aliniatul (4) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins: „Modul de organizare și desfășurare a supravegherii interne, modalitatea și forma de informare a autorității de supraveghere de către organul de control se stabilesc în instrucțiunea aprobată de autoritatea de supraveghere a controalelor.”

21. Anexa, punctul 1:

poziția 1, coloana 3 prima propoziție se completează cu cuvintele ”producția agroalimentară ecologică”,

poziția 2, coloana 3 cuvintele „privind produsele nealimentare și” se substituie cu textul „domeniilor/categoriilor de produse din competență conform Legii nr.162/2023 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor și a biocombustibilului solid,”

poziția 3, coloana 3 cuvintele „obiectelor industriale periculoase” se substituie cu cuvintele „obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase” și cuvintele „privind materialele de construcție și utilajele/obiectele industriale periculoase” se substituie cu textul „domeniilor/categoriilor de produse din competență conform Legii nr.162/2023 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor”

Poziția 4, textul ”Supravegherea pieței privind produsele nealimentare din domeniile reglementate, inclusiv materialele care vin în contact cu produsele alimentare introduse pe piață, cu excepția celor aflate în uz pe întreg lanțul alimentar” din coloana 3 se substituie cu textul „Supravegherea pieței domeniilor/categoriilor de produse din competență conform Legii nr.162/2023 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor”

poziția 5, textul din coloana 3 va avea următorul cuprins:

Protecția mediului: aerului atmosferic, florei, faunei, resurselor forestiere, piscicole, acvatice, solului, subsolului și resurselor naturale. Respectarea corectitudinii calculului și plenitudinii virării la buget a plăților pentru poluarea mediului: pentru depozitarea deșeurilor de producție, emisiile și deversări de poluanți. Gestionarea deșeurilor și substanțelor chimice. Supravegherea pieței domeniilor/categoriilor de produse din competență conform anexei nr.1 din Legea nr.162/2023 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor.
---

poziția 8, coloana 3:

după cuvintele ”Respectarea procesului tehnologic de către operatorii de transport rutier, organismele de certificare, autogări și stațiile publice” se completează cu cuvintele ”Respectarea cerințelor referitor la activitățile conexe transportului rutier”,

cuvintele ”Respectarea condițiilor de licențiere conform domeniului aferent” se exclud,

se completează cu o propoziție cu următorul cuprins: „Supravegherea pieței domeniilor/categoriilor de produse din competență conform Legii nr.162/2023 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor.”;

poziția 10, coloana 3 cuvintele „în domeniul ambarcațiunilor de agrement și al echipamentelor maritime” se substituie cu textul „Supravegherea pieței domeniilor/categoriilor de produse din competență conform Legii nr.162/2023 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor”;

poziția 11, coloana 3 va avea următorul cuprins:

”Prelucrarea datelor cu caracter personal, inclusiv a măsurilor organizatorice și tehnice necesare în vederea asigurării unui nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal.”

poziția 13 se exclude.

Art. IV. – Articolul 31 alineatul (2) din **Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern** (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.252, art.412) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins: „În calitate de autoritate de supraveghere a controalelor, Cancelaria de Stat elaborează, promovează și monitorizează implementarea politicii statului în domeniul controlului de stat asupra activității de întreprinzător.”

Art. V. – (1) Prezenta lege intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția Art. I, pct.1 care va intra în vigoare după 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Președintele Parlamentului

Igor Grosu